

PLA D'ATENCIÓ INTEGRAL A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

col·lecció lectura fàcil | 7

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social
i Família

BIBLIOTECA DE CATALUNYA - DADES CIP

Pla d'Atenció Integral a la Infància i l'Adolescència (Catalunya)

Pla d'Atenció Integral a la Infància i l'Adolescència. - (Col·lecció lectura fàcil ; 7)
I. Crespo Bordes, Ana, 1976- II. Serra, Elisabet III. Catalunya. Departament de Benestar Social i Família IV. Títol V. Col·lecció: Col·lecció lectura fàcil ; 7
1. Infants - Assistència institucional - Catalunya 2. Adolescents - Assistència institucional - Catalunya 3. Catalunya - Política social 4. Llibres de lectura fàcil
364-783.2-053.2/.3(460.23)
351.83/.84(460.23)

ÍNDEX

Presentació	pàgina 2
Pla d'atenció integral a la infància i l'adolescència	pàgina 4
Participació dels infants i adolescents	pàgina 6
Igualtat d'oportunitats	pàgina 9
Salut	pàgina 11
Educació i valors	pàgina 14
Família	pàgina 17
Mitjans de comunicació	pàgina 20
Elaboració de polítiques	pàgina 22
Lleis consultades	pàgina 24

© Generalitat de Catalunya, 2015
Departament de Benestar Social i Família
Passeig de Taulat, 266-270
08019 Barcelona

Podeu consultar el text de la llicència de cessió de drets d'autor
a: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/legalcode.ca>

Coordinació i redacció Lectura Fàcil: Ana Crespo i Elisabet Serra (Associació Lectura Fàcil)

Els textos de Lectura Fàcil segueixen les directrius internacionals de l'IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions) quant al llenguatge, el contingut i la forma, a fi que tothom els pugui entendre. L'Associació Lectura Fàcil ha fet aquesta versió en Lectura Fàcil.

Primera edició: novembre 2015
Dipòsit legal: B 27728-2015
Disseny i maquetació: Martirià Pagès
Il·lustracions: Marta Capdevila
Producció: EADOP
Tiratge: 3.000 exemplars

PRESENTACIÓ

El document que teniu entre mans vol posar a l'abast dels nens, nenes i adolescents de Catalunya, en un estil clar i entenedor, els objectius de les polítiques d'infància i adolescència per als propers anys, així com les mesures que hem seleccionat per assolir aquests objectius.

El Pla estratègic és l'aplicació ordenada i concreta dels acords inclosos en el Pacte per a la infància a Catalunya, un acord de 2013 que va comprometre una setantena d'actors importants de la nostra societat. En concret, el text recull les prioritats que s'han seleccionat en cadascun dels apartats.

Com podreu veure, protegir i impulsar els drets, millorar el benestar i garantir la igualtat d'oportunitats de tots els nens, nenes i adolescents del país continua essent la nostra prioritat.

Per aconseguir-ho, volem recollir les vostres necessitats i, per això, us animem a exercir la vostra ciutadania, sigui quina sigui la vostra edat. Us convidem a participar activament fent-nos arribar les vostres opinions i propostes a través del Consell Nacional dels Infants i els Adolescents, de la Comissió de Seguiment del Pacte per a la infància o enviant directament les vostres aportacions a la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència.

Estem aquí per escoltar-vos i decidir amb vosaltres les polítiques públiques que us afecten més directament com a col·lectiu. Perquè en qüestions de coresponsabilitat i presa de decisions consensuades, no hi ha res escrit sobre majories d'edat i us hi volem a tots.

Neus Munté i Fernández
Vicepresidenta del Govern i Consellera de Benestar Social i Família

PLA D'ATENCIÓ INTEGRAL A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Què és?

És un document que defineix els objectius que cal assolir amb les polítiques d'infància i adolescència durant els propers 4 anys.

Com veureu, el Pla està dividit en 7 àrees temàtiques:

- ▶ Participació dels infants i adolescents
- ▶ Igualtat d'oportunitats
- ▶ Salut
- ▶ Educació i valors
- ▶ Família
- ▶ Mitjans de comunicació
- ▶ Elaboració de polítiques

En cada àrea hi trobareu els objectius que es plantegen i les mesures que s'han d'adoptar per assolir-los.

Aquests objectius i mesures han de:

- ▶ Protegir i impulsar els vostres drets.
- ▶ Millorar el vostre benestar.
- ▶ Garantir la igualtat d'oportunitats de tots els nens, nenes i adolescents.
- ▶ Ser avaluats cada cert temps.

Per elaborar aquest Pla es van crear grups de treball amb representants de les institucions públiques i de les entitats socials, i amb experts i professionals.

També es van obrir canals de comunicació a través d'Internet perquè hi poguéssiu participar qualsevol persona interessada.

PARTICIPACIÓ DELS INFANTS I ADOLESCENTS

Objectiu 1: garantir els vostres drets

Els infants i adolescents teniu uns drets reconeguts i els heu de poder exercir com la resta de ciutadans.

L'Administració pública s'ha de comprometre a respectar-los i a facilitar que els pugueu exercir, sobretot en els àmbits de l'ensenyament, el benestar social, la família i la salut.

Per assolir aquest objectiu, cal:

- ▶ Que us informem sobre els vostres drets. Però també cal informar-ne les vostres famílies i les persones amb qui teniu contacte: professionals del món educatiu, sanitari, cultural, del lleure, de l'esport i dels serveis socials.
- ▶ Que establim eines de seguiment i control per assegurar-nos que podeu exercir els vostres drets de manera autònoma.

Objectiu 2: oferir formació especialitzada als professionals amb qui teniu contacte

Les persones i els professionals que tracten i treballen amb infants i adolescents han de conèixer els vostres drets per respectar-los i ajudar-vos a exercir-los.

Per assolir aquest objectiu, cal:

- ▶ Formar les persones i els professionals amb qui us relacioneu (família, professors, metges, etc.) perquè coneguin els vostres drets, els respectin i us ajudin a exercir-los.
- ▶ Crear un registre d'experiències d'èxit per donar-les a conèixer i facilitar-ne la consulta i el contacte amb les persones que les han impulsat.

Objectiu 3: promoure la vostra participació

Els infants i adolescents heu de poder participar de forma individual i col·lectiva en la societat.

A l'hora de prendre decisions que us afecten, l'Administració pública us ha d'escoltar i ha de donar resposta a les vostres propostes.

Per assolir aquest objectiu, cal:

- ▶ Consolidar el Consell Nacional dels Infants i Adolescents de Catalunya, garantir-ne el bon funcionament i constituir els consells de participació territorial.
- ▶ Impulsar iniciatives perquè pugueu fer-nos arribar les vostres propostes i opinions de forma individual i col·lectiva, segons la vostra edat i maduresa.
- ▶ Donar-vos suport perquè us organitzeu

de manera autònoma en associacions, moviments, assemblees, etc. d'acord amb els vostres interessos.

- ▶ Facilitar la comunicació entre l'Administració o els organismes públics i els infants i adolescents. Així assegurem que esteu informats i que hi hagi vies perquè ens feu arribar les vostres opinions i participeu en la presa de decisions que us afecten.

IGUALTAT D'OPORTUNITATS

Objectiu 1: garantir l'accés als serveis bàsics

Els infants i adolescents i les vostres famílies heu de tenir accés a serveis bàsics de qualitat: educació no obligatòria, polítiques d'habitatge, activitats culturals i de lleure, atenció en situacions de violència, etc.

Per assolir aquest objectiu, cal:

- ▶ Oferir i regular uns recursos i serveis bàsics mínims.
- ▶ Garantir que aquests recursos i serveis siguin accessibles per a tothom i compleixin uns criteris de qualitat.

Objectiu 2: augmentar els recursos adreçats als infants i adolescents i millorar-ne la qualitat

Els àmbits relacionats amb els infants i adolescents (ensenyament, salut, justícia, etc.) s'han de coordinar per desenvolupar les polítiques que donin resposta a les vostres necessitats.

Per assolir aquest objectiu, cal:

- ▶ Analitzar i planificar la distribució de serveis i recursos a tot el territori.
- ▶ Establir mecanismes per garantir la qualitat d'aquests serveis i recursos.
- ▶ Estudiar noves formes de gestió dels serveis i recursos i crear espais on els infants i adolescents pugueu expressar les vostres opinions i fer aportacions de millora.

Objectiu 3: atendre els infants i adolescents més vulnerables

Els infants i adolescents desprotegits, en situació de desigualtat i amb risc d'exclusió social han de rebre una atenció especial perquè millori el seu benestar.

Parlem d'infants i adolescents que pateixen algun tipus de discriminació, o algun tipus d'abús, o que les seves necessitats bàsiques no estan ateses.

Per assolir aquest objectiu, cal:

- ▶ Fer estudis i impulsar accions per:
 - Prevenir situacions de risc.
 - Millorar els serveis d'atenció als infants i adolescents més vulnerables.
 - Fomentar el treball en xarxa entre institucions, serveis i professionals.

SALUT

Objectiu 1: promoure hàbits saludables

L'educació per a la salut s'ha d'impulsar des dels àmbits escolar i comunitari (família, barri, centres esportius, etc.), i s'ha de basar en actituds i comportaments dels quals siguin protagonistes i responsables i que us generin benestar físic i emocional.

Per assolir aquest objectiu, cal:

- ▶ Impulsar actuacions coordinades entre tots els àmbits relacionats amb infants i adolescents.
- ▶ Promoure hàbits i estils de vida saludables (bona alimentació, activitat física, etc.).

Objectiu 2: millorar els sistemes de detecció precoç de riscos

La detecció precoç de riscos permet desenvolupar mesures de protecció i tractaments més efectius per garantir la qualitat de vida dels infants i adolescents afectats.

Per assolir aquest objectiu, cal:

- ▶ Identificar els factors de risc que poden provocar problemes de salut des d'un punt de vista biològic, psicològic i social.
- ▶ Implantar sistemes de detecció d'aquests factors de risc durant l'embaràs, la infància i l'adolescència.
- ▶ Coordinar les actuacions que s'impulsin des dels àmbits relacionats amb infants i adolescents i informar-los dels factors de risc i dels problemes de salut que en deriven.

Objectiu 3: millorar l'atenció als infants i adolescents que pateixen problemes de salut

Els infants i adolescents amb problemes de salut física o mental, i les seves famílies, heu de rebre l'atenció necessària per desenvolupar hàbits saludables i millorar la qualitat de vida.

Per assolir aquest objectiu, cal:

- ▶ Oferir atenció especialitzada als infants i adolescents afectats per malalties o lesions cròniques o de llarga durada perquè puguin portar una vida tan normal com sigui possible.
- ▶ Tenir especial cura dels infants i adolescents que pateixen problemes de salut derivats de conductes de risc: alcoholisme, addiccions a drogues, etc.
- ▶ Tenir especial cura dels infants i adolescents que pateixen maltractaments i abusos sexuals, mitjançant programes de detecció i atenció, i de la formació de professionals en aquests camps.
- ▶ Tenir especial cura dels infants i adolescents que pateixen problemes de salut mental a través de programes d'atenció als pacients, i d'orientació i suport a les seves famílies.

EDUCACIÓ I VALORS

Objectiu 1: donar protagonisme als infants i adolescents

En tots els àmbits (família, escola, barri, etc.), l'educació ha de garantir el desenvolupament de la vostra identitat i fomentar la convivència valorant, però, les vostres diferències individuals.

Per assolir aquest objectiu, cal:

- ▶ Tenir en compte la diversitat dels infants i adolescents com a garantia d'una educació basada en la igualtat, el respecte i la tolerància.
- ▶ Promoure la participació dels infants i adolescents en la planificació i l'organització d'activitats educatives, culturals, esportives, etc.

Objectiu 2: propiciar l'èxit educatiu

És fonamental que augmenti el nombre d'infants i d'adolescents que:

- ▶ gaudiu aprenent,
- ▶ desenvolupau un esperit crític,
- ▶ assoliu una maduresa emocional que us faci responsables i us aporti seguretat,
- ▶ obtingueu el graduat escolar,
- ▶ curseu estudis superiors.

Per assolir aquest objectiu, cal:

- ▶ Facilitar el seguiment escolar d'infants i adolescents per part de mestres, professors, pares i mares, etc. de manera coordinada.
- ▶ Implicar els infants i adolescents, les famílies i els professionals d'entitats socials en el desenvolupament de programes educatius extraescolars.
- ▶ Garantir la igualtat d'oportunitats respectant la diversitat dels infants i adolescents i donant resposta a les necessitats educatives dels alumnes en situació de vulnerabilitat.

Objectiu 3: facilitar l'accés a la cultura, al lleure i a l'esport als infants i adolescents

Tots els nens i nenes i adolescents heu de tenir accés a activitats culturals, de lleure i d'esport com a complement de la vostra educació. Entenem que aquestes activitats contribueixen al vostre desenvolupament personal i promouen la inclusió i la cohesió socials.

Per assolir aquest objectiu, cal:

- ▶ Donar ajuts econòmics, en especial per als infants i adolescents més vulnerables.
- ▶ Programar activitats culturals, de lleure i d'esport a tot el territori, en especial a les zones més desfavorides o amb menor oferta d'aquest tipus.
- ▶ Oferir suport tècnic i econòmic a les associacions culturals, de lleure i d'esport adreçades a infants i adolescents.

FAMÍLIA

Objectiu 1: donar suport a les famílies en la criaça d'infants de 0 a 3 anys

Les famílies que ho necessitin han de tenir accés a espais educatius assequibles i de qualitat que garanteixin el desenvolupament dels seus infants.

Per assolir aquest objectiu, cal:

- ▶ Adoptar mesures de suport a la primera infància i oferir serveis i assessorament professional sobretot a les famílies amb necessitats especials.
- ▶ Oferir recursos diversos i serveis educatius de qualitat a les famílies perquè puguin participar en el desenvolupament dels infants de 0 a 3 anys.
- ▶ Garantir l'accés de les famílies amb pocs recursos econòmics a aquests serveis.

Objectiu 2: potenciar l'acolliment familiar

Els infants i adolescents en situació de desemparament tenen dret a formar part d'una família que els acompanyi en el seu desenvolupament.

Per assolir aquest objectiu, cal:

- ▶ Impulsar campanyes publicitàries per donar a conèixer els diferents tipus d'acolliment familiar.
- ▶ Posar en marxa programes de suport a les famílies que decideixin acollir infants i adolescents.
- ▶

Objectiu 3: augmentar el suport a les famílies

Les polítiques adreçades a les famílies han de fomentar el desenvolupament i el benestar dels infants i adolescents. Es tracta de fer polítiques proactives i preventives, destinades a evitar situacions de desprotecció i exclusió socials.

Per assolir aquest objectiu, cal:

- ▶ Oferir suport econòmic i fiscal a les famílies amb fills.
- ▶ Oferir suport i serveis específics a les famílies més vulnerables per evitar situacions d'exclusió social i que els infants i adolescents estiguin desprotegits.
- ▶ Impulsar accions perquè l'Administració i les empreses públiques i privades adoptin mesures de conciliació de la vida familiar i la laboral.
- ▶ Promoure el benestar familiar dels infants i adolescents mitjançant campanyes de conscienciació, serveis d'assessorament i formació per als professionals del sector.

Objectiu 4: valorar la funció educadora de la família

La família té un paper molt important en la vostra educació i integració social.

Per garantir l'èxit del vostre desenvolupament, hem de reconèixer aquesta funció de la família i vincular-la amb la resta d'àmbits socioeducatius.

Per assolir aquest objectiu, cal:

- ▶ Reconèixer la família com a primer referent educatiu i promoure el treball coordinat entre família i escola.
- ▶ Facilitar la relació de les famílies amb altres agents educatius de caràcter social: entitats culturals i de lleure, centres esportius, etc.

MITJANS DE COMUNICACIÓ

Objectiu 1: potenciar l'educació mediàtica

És imprescindible conèixer els mitjans de comunicació i les noves tecnologies per desenvolupar conductes crítiques i participatives, i fer-ne un ús adequat i segur. És el que es coneix com a educació mediàtica.

Per assolir aquest objectiu, cal:

- ▶ Formar pares, mares, professionals de l'educació, infants i adolescents en educació mediàtica.

Objectiu 2: promoure el contacte amb els mitjans de comunicació i les tecnologies de la informació

Tots els infants i adolescents heu de tenir accés als mitjans de comunicació i a les noves tecnologies en igualtat de condicions.

Per assolir aquest objectiu, cal:

- ▶ Garantir l'accés als mitjans de comunicació, i en especial a Internet des de la llar, l'escola, la biblioteca i altres equipaments públics.
- ▶ Impulsar la creació d'espais per a infants i adolescents en els mitjans audiovisuals.
- ▶ Potenciar la participació d'infants i adolescents en campanyes publicitàries relacionades amb ells.

Objectiu 3: garantir la protecció dels drets d'infants i adolescents en els mitjans de comunicació

Els mitjans de comunicació i les tecnologies de la informació han d'incorporar continguts adequats a la vostra edat i evitar els estereotips sobre la infància i l'adolescència.

Per assolir aquest objectiu, cal:

- ▶ Impulsar la creació de continguts audiovisuals adequats a l'edat dels infants i adolescents.
- ▶ Col·laborar amb els mitjans de comunicació perquè presentin una imatge respectuosa dels infants i adolescents que tingui en compte els seus drets.
- ▶ Promoure iniciatives de divulgació d'aquests drets.

ELABORACIÓ DE POLÍTIQUES

Objectiu 1: implantar la Llei dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència

Les lleis recullen uns principis que s'han d'implantar a la nostra vida quotidiana a través d'uns reglaments. Sense els reglaments, les lleis no podrien implantar-se.

Per assolir aquest objectiu, cal:

- ▶ Elaborar el reglament de la Llei tenint en compte els objectius i les mesures d'aquest Pla d'atenció integral a la infància i l'adolescència.
- ▶ Informar cada cert temps sobre com progressa la seva implantació.

Objectiu 2: avaluar el nivell de benestar dels infants i adolescents

Per garantir l'èxit de les mesures que volem impulsar a partir d'aquest Pla, hem de poder avaluar-ne l'impacte sobre les vostres condicions de vida.

Per assolir aquest objectiu, cal:

- ▶ Recollir dades de manera periòdica i sistematitzada per mesurar el benestar dels infants i adolescents de Catalunya i de les seves famílies, i per poder comparar-lo a escala internacional.
- ▶ Incloure els infants i adolescents en els processos de planificació, seguiment i avaluació d'aquest Pla.

Objectiu 3: promoure la cooperació entre les institucions públiques i les entitats socials

Aquesta cooperació és imprescindible per protegir i impulsar els vostres drets des de tots els àmbits de la societat: família, escola, barri, etc.

Per assolir aquest objectiu, cal:

- ▶ Impulsar, donar a conèixer i garantir el bon funcionament del Consell Nacional dels Infants i Adolescents i les taules territorials d'infància.
- ▶ Coordinar el treball de l'Administració pública i les entitats socials per elaborar un model de planificació i avaluació de les polítiques d'infància i adolescència.
- ▶ Desplegar aquest model des de les taules d'infància.

Objectiu 4: detectar les vostres necessitats

Des de l'Administració pública hem de fer estudis i promoure investigacions per poder identificar les vostres necessitats i plantejar-vos propostes i solucions.

Per assolir aquest objectiu, cal:

- ▶ Col·laborar amb universitats, centres i fundacions de recerca.
- ▶ Crear un centre especialitzat de recerca sobre maltractament infantil.
- ▶ Potenciar l'intercanvi d'informació i coneixements a través de jornades i congressos en què pugueu participar.
- ▶ Impulsar campanyes per donar a conèixer les polítiques públiques en infància i adolescència.

Lleis consultades

Per elaborar aquest Pla, s'han consultat les lleis següents:

- ▶ Llei 18/2003, de 4 de juliol, de suport a les **famílies**.
- ▶ Llei 22/2005, de 29 de desembre, de **comunicació audiovisual** a Catalunya.
- ▶ Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de **serveis socials**.
- ▶ Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la **violència masclista**.
- ▶ Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'**educació**.
- ▶ Llei 14/2010, de 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la **infància i l'adolescència** (LDOIA).
- ▶ Decret legislatiu 1/2000, de 31 de juliol, pel qual s'aprova el Text únic de la Llei de **l'esport**.

El text complet del Pla d'atenció integral a la infància i l'adolescència 2015-2018 es pot consultar a:

- ▶ <http://benestar.gencat.cat/>

Els documents de la col·lecció "Lectura Fàcil" es poden consultar a:

- ▶ http://benestar.gencat.cat/ca/el_departament/publicacions/colleccion_del_departament/lectura_facil/publicacions_lectura_facil/

Per a més informació:

Departament de Benestar Social i Família
<http://benestar.gencat.cat>

Pacte per a la Infància a Catalunya

http://benestar.gencat.cat/ca/ambits_tematicas/infancia_i_adolescencia/pacte_infancia_catalunya/

Observatori dels Drets de la Infància:

http://benestar.gencat.cat/ca/ambits_tematicas/infancia_i_adolescencia/observatori_dels_drets_de_la_infancia/

Generalitat de Catalunya
**Departament de Benestar Social
i Família**

Amb la col·laboració de:

Associació Lectura Fàcil